

**Beschouwingen bij "Vanitastriптиek / False-Color I"
olie op linnen - 3 x [150 x 100 cm] - 2008**

De term "vanitas" (Lat.: ijdelheid, vruchteloosheid) wordt gebruikt om een schilderij aan te duiden waarop voorwerpen afgebeeld worden die de ijdelheid, de tijdelijkheid en zinloosheid van al het aardse symboliseren. Deze zogenaamde pronkschilderijen waren vooral vanaf de tweede helft van de zeventiende eeuw in de mode. Schedels, gedoofde kaarsen, verwelkte bloemen, rottend fruit, zeepbellen, zandlopers enz. visualiseren de eindigheid van ons bestaan.

In mijn vanitas maak ik gebruik van actuele beeldelementen, afkomstig uit microscopische opnames. Het zijn cellulaire structuren en weefsels, die de toeschouwer quasi letterlijk een inkijk in eigen lichaam verlenen en hem confronteren met het inwendige van zijn eigen vege lijf. De organische vormen doen op een bepaalde manier denken aan slachtafval, de centrale figuur lijkt wel een gedeformeerd liggend naakt. Deze vormen zijn enigszins afstotelijk, tegelijkertijd getuigen ze van een onwezenlijke schoonheid. Het is door die bizarre contradictie dat een spanningsveld wordt opgebouwd.

Het triptiekgegeven is afkomstig uit de Renaissance, hoewel mijn vanitastriптиek eigenlijk niet voldoet aan de voorwaarden van de oorspronkelijke triptiek, waar het linker- en rechterpaneel samen even breed zijn als het middenpaneel, dit om het geheel met de gescharnierde delen af te kunnen sluiten. Er bestaan sinds de twintigste eeuw echter tal van voorbeelden van triptieken waar deze functionele verhouding is weggefallen (bv. "Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion" van Francis Bacon).

Je zou kunnen zeggen dat het werk formeel gesproken op een bepaalde manier aansluit bij de Barokperiode. Ik heb gestreefd naar bepaalde clair-obscur-effecten en een berekende dieptewerking om het dramatisch effect te vergroten. Ook door de

onderlinge kronkelende bewegingen en de plaatsing van de figuren heb ik getracht de compositie een barokke "touch" te geven.

Scharniert mijn vanitastripteek niet letterlijk zoals een renaissancetripteek dit doet, dan wel figuurlijk betekent het een "scharnierwerk" in mijn oeuvre: het vormt de aanzet van een nieuw project: "false-color". De term false-color wordt gebruikt in de fotografie, meer bepaald voor wetenschappelijke doeleinden. Een false-color-afbeelding toont een voorwerp in kleuren die verschillen van de kleuren die een natuurgetrouwe weergave zou voorstellen. In een false-color-afbeelding wordt dus de overeenkomst tussen de ware kleur van het onderwerp en de kleur van de afbeelding geweld aangedaan. De term false-color is typisch voor beelden die buiten het zichtbare elektromagnetische spectrum vallen. Bepaalde elektronenmicroscopopnamen bijvoorbeeld bestaan oorspronkelijk uit slechts één kleur en worden later uit esthetische of educatieve motieven false-color ingekleurd. Hierdoor kunnen de verschillende onderdelen op de foto beter te herkennen zijn in diapresentaties en dergelijke. In de vanitastripteek paste ik zelf voor de eerste maal dit false-color-principe toe, door in een fotobewerkingsprogramma kleuren naar eigen goeddunken toe te kennen aan het oorspronkelijk monochrome beeldmateriaal. In mijn volgende werken zet ik dit onderzoek in ieder geval verder, want de "false-color-leugen" vormt voor mij de ideale insteek, om de vervreemding en desoriëntatie, die ik reeds volop thematiseerde in mijn vorige werken, kracht bij te zetten.

Eric Vandamme
24 september 2008